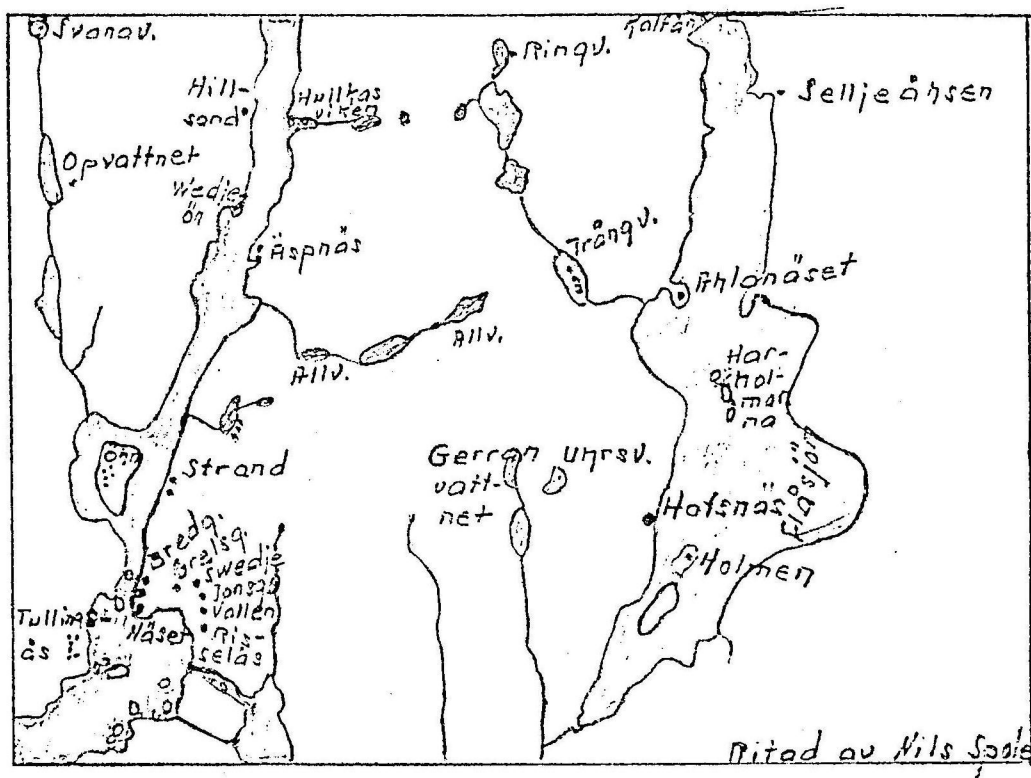

Ströms
Sinnetorck 1777

H A V S N Ä S

Bygdeförening

Havsnäs

Ännu på 1700-talet kallades denna nedsättning ofta endast "Flåsiö". Namnet Havsnäs torde bero på byns läge. Det ligger nog en viss portion sanning i den gamla berättelsen, att Flåsjön här syntes för de första finnarna "bred som ett hav".

Officiella nedsättningsbrevet för Havsnäs är daterat den 7 febr. 1666. Isak Pedersson, son till finnen Per Larsson i Rörström, var den förste, som på allvar bosatte sig i Havsnäs. Men han dog troligen ganska snart. Redan år 1678 gifte hans hustru om sig med finnen Lars Zakrisson från Lungsjön i Ramsele. Zakrisnamnet har sedan burits av många finnattingar kring Flåsjön.

Havsnäs jämte de övriga finntorpen Ringvattnet, Alanäset och Hill-sand skattelagt för 1/4 mantal. Den gamle Per Larsson från Rörström togs på gamla dagar till sytning i Havsnäs. Där dog han också 105 år gammal. Lars Zakrisson förde honom med stort besvär till finnarnas tempel, Ströms gamla kyrka. Det är egentligen om arvet efter den gamle, som det nu blir långvariga familjetvister. I domstolsprotokollen från år 1696 lämnas välkomna bidrag till släkthistorien. Isak Pedersson hade tillsammans med sin hustru Sophia tre barn. Det var sonen Pär (Päder) samt döttrarna Brita och Anna. Brita gifte sig när tiden var inne med dragonen Isak Persson-Flink. Den som bråkar mest är just dragonen Flink, som tydligen var en vidlyftig och orolig herre. Han låg i daglig fejd med sin hustru, uppges det i domböckerna. Vidare anmälde han en gång flera av finnarna i flåsjöbygden för olaga älgjakt, så att dessa hellre än att betala de dryga böterna beslöt sig för att rymma från trakten. I likhet med dem tycks också Flink ha vistats en tid i Norge men återkom efter några år.

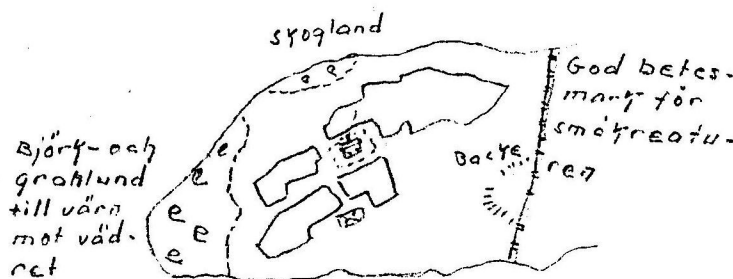
Den yngsta dottern Anna gifte sig också med en dragon. Denne hette Abraham Persson-Wallman, och familjen bosatte sig så småningom i Ringvattnet.

Bråket gjorde att Lars Zakrisson och hustrun Sofia år 1689 flyttade till Lillholmen, där de upptog ett nybygge.

Holmen.

Finntorpet på Lillholmen upptogs som redan nämnts år 1689. Det var ju Lars Zakrisson, som det året flyttade från finntorpet i Havsnäs och "upptog ett tårp, 1/8 mil från Hafsnäs på en ö eller näs, där det aldrig fryser". Citatet enligt domboken år 1692. Lars kallas därför dessa år för "nybyggaren" Lars Zakrisson. Denne nybyggare var en flitig man. Redan år 1693 kan han i kyrktiondelängden redovisa en årsskörd av 12 skylar råg och 32 skylar korn räknat efter kärvestackar. Fem år senare är siffrorna 56 respektive 60 skylar. Pionjären på "Holemn" fick därför redan 1693 "tillöcht", d.v.s. han blev skattlagd för 1/4 mantal, alldeles som övriga äldre finntorp i trakten. Dessa hade emellertid åtnjutit många frihetsår. Holmen räknas nu som Havsnäs nr 2.

Här återges en kartskiss efter lantmätare Nils Spole från år 1714:

Kartbeskrivning:

"Holmen har äboende Zakris Larsson, av k.m:ts allmanning vid pass för 20 år sedan upptaget och därför strax utan frihetsår åtagit sig $1\frac{1}{2}$ tunnland eller 1/4 mantal skatt. Åker: god lerjord, frostfri. Av åkern trädes litet eller intet. Är god lägenhet till mera frostlös åker, då ägaren får rådrum att därpå arbeta. Höstslätten kan märkeligen genom avrensning förmeras. Alla övriga appertinentier äro desamma som under Hafsnäs. En liten humlegård har Holmens man begynt upplägga till eget behov. Flera lägenheter inga!"

Lars Zakrisson dog 1717, men redan 1703 hade han av sagt sog Holmen, som övertogs av sonen Zakris Larsson, född år 1679 och gift med Per Perssons i Havsnäs dotter Märta.

Av Zakris söner hade Pär, född 1707, sökt sig tjänst hos en bonde

på Öhn. Han gifte sig med en av bondens döttrar och flyttade år 1726 upp till Ringvattnet. När fadern, Zakris Larsson, enligt domboken 1735 "kände sig bräcklig av bråck", ville han lämna över torpet på Lillholmen till sonen Pär, som en tid "varit fadern behjälplig med hemmansbruket". Vid tinget året därpå, alltså 1736, framträder bröderna Pär och Zakris Zakrisson. Pär förklarar sig villig att till brodern Zakris överlåta nybygget och torpet i Ringvattnet, då fadern som nämnts tillerkänt honom besittning och stubberättighet av nybygget Holmen. Zakris är villig att avstå från sin rätt till Holmen till Pär, men en tredje broder Lars vill göra förbehåll. Bröderna kan alltså inte enas. Men vid 1737 års ting tillkännager Lars Zakrisson, att brodern Pär i Ringvattnet till honom avstår sin besittningsrätt till Lillholmen mot en avgångspenning av 40 daler silvermynt. Dessutom skall Lars åtaga sig sytningen av deras gamla föräldrar. Han begär också vid detta tillfälle att få inlösa hemmanet från krono till skatte.

Detta sker som nämnts 1759, då Holmen, skattelöstes för 90 daler silvermynt enligt kammarkollegie köpebrev av den 15 mars 1759.

Nils Holmlund från Storholmen. (Stor: 13).

Den förste, som bosatte sig på Storholmen hette Zakris Larsson Holmström. Han var från Lillholmen, och troligen bosatte han sig där Salomon Holmkvists gård nu ligger.

Enligt komminister Jon Bergstrand var Storholmen ett torp under Lillholmen men blev egen by vid avvittringen.

Zakris Larsson Holmström f.1739 14/1 d.1798 28/10 g.1767 6/4 m.

Brita Andersdotter f.1743 från Grelsgård d.1813 17/5

s.Lars f.1769 14/4 d.1791 21/8 i gulstot

s.Anders f.1770 22/11 g.1807 m.Brita Nilsson f. 1783 23/7

d.Gölu f.1772 5/7 d. 1773 17/2

s.Zakris f.1773 15/11 d. 1777 20/7

s.Göran f. 1776 13/3 g. m.Anna Persdotter f. 1775

s.Zakris f.1778 12/4

s.Nils f. 1780 12/4 Holmlund

d.Maren f. 1781 21/12

s.Per f.1783 8/11 g.1809 m.Karin Olofsdotter från Bredkålen f.1786 17/5

Leif Cassel: Så vitt jag minns s.11

"Mammas morfar Nils Holmlund började sin bana som getpojke i Ströms vattendal, närmare bestämt i Havsnäs by av Alanäsets socken. Han var av finskt ursprung. Förfäderna hade kommit över isen från andra sidan Bottenviken. Han tog sig namnet Holmlund efter gården därhemma och kom till Stockholm på 1780-talet med en forä, som förde smör och hudar från Jämtland. Han blev kvar i huvudstaden som hökardräng, och sedermera själv hökare, småningom grossör och riddare. Under avspärrningen i samband med Napoleonkrigen tycks han ha tjänat ganska mycket pengar. Han kunde då lägga sig till med den vackra Tottieska malmgården på Söder, som nu tillhör Skansen. Till all lycka var han och hans hustru ekonomiska människor, som när de skulle möblera den stora gården inte gick och köpte de då moderna Karl Johan-möblerna utan vandrade runt på auktionerna och förvärfvade icke längre moderna gustavianska möbler från 1700-talet. Vi har fortfarande en del av dessa i familjens ägo."

Storholmen 11

Per Göransson (Holmqvist) f.1864 16/10,d.1949 28/12 X:4,X:11 Stor 24
g.1888 16/9 m.

Maria Elisabet Norberg f.1867 28/10,Bodum,d.1927 4/12 X:4 Ha 261

d Katarina Elisabet f.1889 6/8 X:4,X:6 Stor 17 b
s Per Salomon f.1890 28/12 X:4 Stor 12
d Anna Maria f.1892 13/8 X:4
s Olof Georg f.1893 23/12 X:4 Stor 10
d Brita Albertina f.1895 9/10 X:4 Lb 187
s Karl Alfred f.1897 30/8 X:11 Stor 9
s Axel Nikolaus f. 1899 30/5 X:4
s Erik Ragnar f.1901 22/5 X:4
d Ingeborg Amanda f.1904 4/2 X:4,X:6,X:18
d Tyra Viktoria f.1905 26/9 X:4,X:6,X:11
s Ture Zakarias f.1908 22/2 X:4,X:11
s Ernst Gösta f.1910 17/3 X:4

Anna Maria f.1892 13/8

g.1920 14/8 m.

Anders Lindström f.1892 6/11,bokhållare,Strömsund.

Storholmen 1

Postadr.: Harsnäs

Areal: Total 24 har, därav 12 åker. Tax.-v. 12.700.
Jordart: Lermylla. 2 manbyggn., den ena uppf. 1883, den andra av nuv. ägs fader 1899. ekonombyggn. uppf. av samme man 1894--95 o. ha plats för 16 kor o. 5 hästar. 4 hästar, 7 kor, 12 ungdjur, 3 modersuggor, 3 svin, 5 får. På gården drives sågverks- o. kvarn rörelse. Gården har gått i arv inom nuv. ägs släkt under ca 150 år. Förste äg. i släkten var Göran Zakrisson f. omkr. 1775. Han efterträddes av sonen Per Göransson, denne av sin son Göran Persson f. 1833. Sedan kom dennes son, nuv. ägs fader. Nuv. äg. har nyodlat en del av åkerarealen.

Äg.: Per Salmon Holmqvist f. 1890. Son till Per Holmqvist o. d. h. Maria Elisabet f. Norberg. Gift 17 med Nancy Mariana Johansson f. 1886.

Storholmen: Den 13 okt. 1914.

Natten till lördagen nedbrann till grunden Storholmens såg och kvarn - verk, beläget vid Flåsjön i Hafsnäs, Alanäs socken. tillhörigt P.Holmkvist , Storholmen. Den nedbrunna byggnaden var ett trevånings hus och inrymde kvarn och sågverk. Maskinriet drevs med ånga. Under botten upptogs av ångpannehus och maskinrum och i de två andra våningarna inrymdes kvarnen med två par stenar och siktverk, samt sågen med hyvelverk. Byggnaden var s; a 12 år gammal. Vid tillfället lågo inne 60 tunnor spannmål samt ett självränsande tröskverk, vilket allt jämte byggnaden blev lågornas rov

Per Göransson Holmkvist (Stor: 12)

f. 1864 16/10.

Fadern hette Jörn Persson.(Stor: 24)

Han var ägare till vårt trevånings höga hebbre som står på Sågbacken i Havsnäs.